

УДК 930:94(100)"1914/1946"

DOI 10.31.65/2520-6966-2019-12i-97-270-281

А. Г. Бровко

кандидат історичних наук, старший викладач Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
e-mail: Alyona_brovko@meta. ua

Сучасна українська історіографія про діяльність Ліги Націй як міжнародну організацію миру та співробітництва

У статті висвітлюється стан дослідження діяльності Ліги Націй в українській історіографії на сучасному етапі. Варто зазначити про значний інтерес до міжнародної організації миру та співробітництва з боку українських науковців. Дана проблема привернула до себе увагу широкого кола дослідників, що сприяло висвітленню як історичних аспектів, так і правових. Сучасна українська історична наука, опираючись на нові джерела та позбавлена ідеологічного впливу, почала по-новому висвітлювати питання щодо міжнародної політичної ситуації та діяльності міжнародних організацій. Під іншим кутком почали науковці розглядати й діяльність Ліги Націй, яку в радянські часи зводили виключно до негативних рис, сконцентровуючи увагу на недоліках та помилках організації. Така інтерпретація подій здійснювалась відповідно до інтересів радянської держави. Через виключення СРСР з Ліги Націй, у зв'язку з військовими діями у Фінляндії, партійна номенклатура була зацікавлена у поданні даної міжнародної організації у негативному світлі. Хоча Ліга Націй як міжнародна організація миру та безпеки не змогла повною мірою виконати покладені на неї зобов'язання, сучасні дослідники, надаючи об'єктивну оцінку діяльності Ліги, висвітлюють не лише її недоліки, але й акцентують увагу на позитивних сторонах роботи організації та її внеску в розвиток міжнародного співробітництва. Зокрема, за твердженням науковців, Ліга Націй як колективний орган безпеки мала важливе історичне значення, оскільки дала людству позитивний досвід вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні мирним шляхом.

Ключові слова: історіографія, історична наука, Ліга Націй, міжнародна організація, організація миру та співробітництва.

Постановка проблеми. Закінчення Першої світової війни породило нові суперечки на міжнародній арені. Після перемоги над Німеччиною Верховна Рада Антанти на короткий період стала світовим органом управління, який на власний розсуд здійснював облаштування повоєнного світового порядку. Але фактична поразка

Антанти у протистоянні з Росією та Туреччиною засвідчила безпідставність її претензій на світове лідерство та виявила конфлікти серед держав-переможниць. Прагнучи зберегти провідну роль світового лідера, держави Антанти передали керівні функції "світового уряду" міжнародної організації – Лізі Націй, яка хоч і перебувала під контролем Антанти, утім в очах світової спільноти мала більш легітимний характер.

Ліга Націй як міжнародна організація миру та співробітництва була створена 28 квітня 1919 році. Вона покликана була підтримувати статус-кво, який склався після Першої світової війни. Однак Версальський мир був заснований на суперечностях та несправедливостях у вирішенні цілої низки питань, у тому числі і територіальних. Неспроможна розв'язати численні конфліктні ситуації Ліга Націй виявилась й нездатною придушити військові дії розпочаті фашистськими державами. Початок Другої світової війни де-факто поклав край діяльності Ліги Націй, хоча де-юре вона припинила своє існування 31 липня 1946 року. Незважаючи на незначний період існування даної організації та певні недоліки у її роботі, діяльність Ліги Націй мала важливе значення у період між двома світовими війнами. Оскільки Ліга сприяла розвитку співробітництва та норм міжнародного права щодо попередження військових дій у майбутньому.

Автором обрано аналіз сучасних джерел, оскільки саме з проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 року українська історична наука, опираючись на нові джерела та позбавлена ідеологічного впливу, почала по-новому висвітлювати питання щодо міжнародної політичної ситуації та діяльності міжнародних організацій. Під іншим кутом почали науковці розглядати й діяльність Ліги Націй, яку в радянські часи зводили виключно до негативних рис, сконцентруючи увагу на недоліках та помилках організації. Така інтерпретація подій здійснювалась відповідно до інтересів радянської держави. Через виключення СРСР з Ліги Націй, у зв'язку з військовими діями у Фінляндії, партійна номенклатура була зацікавлена у поданні даної міжнародної організації у негативному світлі.

Незважаючи на те, що Ліга Націй як міжнародна організація миру та безпеки не змогла повною мірою виконати покладені на неї зобов'язання, сучасні дослідники, не лише розкривають недоліки у роботі організації, але й акцентують увагу на її досягненнях та внеску в розвиток міжнародного співробітництва.

Мета роботи. На основі аналізу праць варто з'ясувати стан дослідження в історичній науці діяльності Ліги Націй як міжнародної організації миру та співробітництва. Засобом для її досягнення є

з'ясування стану історіографічної розробки проблеми; аналіз монографій, статей та матеріалів конференцій з історії Ліги Націй; визначення досягнень та здобутків сучасної української історіографії щодо досліджуваної нами проблеми.

Аналіз досліджень. Сучасна історична наука позначилась значними змінами в історіографії діяльності Ліги Націй. З'явилися окремі праці, збірники статей, захищені кандидатські дисертації, присвячені різним аспектам даної проблеми. Варто зазначити й різноманітну за тематикою міжнародно-правову літературу, в якій тією чи іншою мірою знайшло відображення досліджуване нами питання. Зокрема, досліджуване питання віднайшло відображення у працях О. Скрипник, К. Колісніченко, В. Кушніра, Ю. Байдіна, Л. Шебаніц та ін.

Виклад основного матеріалу. Серед плеяди науковців, які вивчали проблему діяльності Ліги Націй варто зазначити видання О. Скрипник "Історія міжнародних організацій", в якому один із розділів присвячений досліджуваному нами питанню. Розкриваючи історію виникнення Ліги Націй, автор зазначає, що заснування даної організації було викликане потребами часу. На думку дослідниці, виникненню Ліги Націй сприяли дві основні причини: 1) необхідність регулювання міжнародних відносин та зменшення безпеки війни; 2) Ліга Націй та Статут повинні були забезпечити правову та моральну санкцію політиці великих держав "легалізувати її в очах громадської думки" [17, с. 73]. Однак заснування міжнародної організації викликала низку розбіжностей та суперечностей між державами-переможцями, причинами яких були, як зазначає О. Скрипник, прагнення учасників конференції забезпечити власні інтереси та плани щодо діяльності Ліги Націй та місця і роль у ній кожної з держав.

Досліджуючи Статут та діяльність Ліги Націй, дослідниця вказує на недоліках даної організації, які передували послабленню її впливу на міжнародній арені. Недосконалість даної організації, на думку автора, полягала у тому, що санкції не мали всеохоплюючого характеру та носили рекомендаційний характер, а рішення в Асамблеї та Раді Ліги приймалися за принципом однастайності. Послаблення впливу Ліги Націй відбулася також через відсутність у її складі таких держав, як США та СРСР. Саме через відсутність економічного та військового потенціалу США Ліга Націй виявилась занадто слабкою для вирішення питань міжнародного характеру. Тому досить часто втручання Ліги Націй не лише не вирішувало конфлікти, але й загострювало їх.

Проте попри низку недоліків О. Скрипник наголошує й на досягненнях та важливості діяльності Ліги Націй на міжнародній арені, які

полягали у вирішенні низки конфліктних ситуацій мирним шляхом та несенні глобальної відповідальності за відвернення війни погодженими діями її членів.

Незважаючи на свої миротворчі функції, Ліга так і не змогла стати на заваді Другої світової війни. Безпорадність у вирішенні конфліктних ситуацій мирним шляхом і призвела до припинення діяльності Ліги Націй. Намагаючись дати відповідь на питання, чому міжнародна організація не змогла виконати покладених на неї завдань, О. Скрипник зазначає: "Ліга працювала в умовах колоніальних імперій та займалась переважно колоніальними справами. Коли час продиктував вирішення питань у Європі, організація виявилася неспроможною перебудуватися" [17, с. 89].

Про похваллення інтересу до діяльності Ліги Націй свідчить і той факт, що в Україні було захищено два дисертаційних дослідження з даної проблематики. Так, у своїй науковій роботі "Ліга Націй у розвитку міжнародного права" К. Колісніченко [6] основну увагу приділяє проблемі становлення та розвитку норм та інститутів міжнародного права доби Ліги Націй. Високу оцінку К. Колісніченко надає Статуту Ліги, який розглядає як основу універсального міжнародного порядку.

Науковий інтерес, з історичної точки зору, становить дисертаційне дослідження В. Кушнір "Ліга Націй та українське питання (1919–1934 рр.)" [9], в якому автор уперше відтворив цілісну картину подій, пов'язаних із участю українців у Європейських конгресах національних меншин. Досліджуючи взаємини українців із Лігою Націй, науковець зазначає, що основою взаємин між двома сторонами стали договори про захист національних менших, що забезпечило можливість перших звертатися зі скаргами до Ради Ліги. Разом з тим, за твердженням В. Кушніра, українці даним правом користувалися не дуже активно, оскільки не вважали себе меншиною на своїй етнографічній території, де вони були автохтонною більшістю. Але й ці нечисленні звернення українців до Ліги Націй, щодо їх становища у складі інших держав, так і не стали предметом обговорення Ради та Асамблеї. Що ще раз підкреслює невиконання з боку організації покладених на неї зобов'язань по відношенню до національних меншин.

Діяльність Ліги Націй у сфері захисту прав національних меншин стала предметом дослідження Я. Секо [15], П. Сацького [14], Н. Яцишина [22]. Зазначаючи на низці угод, які містили положення щодо статусу меншин, заключених під егідою Ліги Націй, Я. Секо вказує, що таким чином міжнародний захист меншин поширився близько на

30 млн осіб, що населяли частини 16 держав та у загальному становили майже 25 % їх населення. У той же час Я. Секо наголошує на недосконалості даних договорів, оскільки їх виконання було не обов'язковою умовою. Дані договори носили скоріше декларацію намірів, ніж програму для дій. До основних недоліків у роботі Ліги Націй Я. Секо відносить саму недосконалу систему захисту прав національних меншин. Відповідно до якої бездержавна нація була позбавлена права ініціативи на міжнародній арені з метою захисту власних інтересів. Свої права меншина могла захистити лише завдяки поданню держави-члена Ліги. Відповідно Лігу Націй автор розглядає як ненадійного захисника інтересів національних меншин.

Подібної точки зору щодо захисту національних меншин з боку Ліги Націй дотримуються у своїх працях П. Сацький та Н. Яшин. Так, Н. Яшин у ході дослідження подав критичний аналіз діяльності Ліги Націй у сфері захисту прав національних меншин. Автор, зокрема, зазначив на недосконалій процедурі розгляду петицій, що подавались національними меншинами до Ради Ліги Націй. Перш ніж потрапити до розгляду, петиція мала пройти кілька етапів. Однак переважна більшість з них, через невідповідність певним формальним вимогам, відхилялися на першому ж етапі Секретаріатом Ліги Націй, тим самим демонструючи неефективність системи захисту меншин, що склалась у рамках Ліги Націй.

Варто зазначити статтю Л. Шибаніц "Діяльність Ліги Націй у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки: історико-правовий аналіз" [21], у якій автор висвітлює причини невдалої діяльності Ліги у сфері збереження миру та безпеки. Зокрема, автор зазначає, що Рада як спеціальний орган Ліги не була забезпечена власною виключною компетенцією, що позбавляло її правової можливості швидко визначати державу-агресора та вживати необхідні ефективні заходи щодо встановлення миру; органи, які мали забезпечувати діяльність Ліги Націй – Рада та Асамблея, не діяли постійно. Єдиним постійно діючим органом був Секретаріат, проте він не мав повноважень щодо прийняття рішень із питань забезпечення миру та безпеки. Як і попередники Л. Шибаніц одним із основних недоліків Ліги Націй вважає встановлену процедуру голосування в Асамблеї та Раді, а також рекомендаційний характер заходів щодо мирного врегулювання. Автор надає вагомому значення діяльності Ліги Націй як спробі мирним шляхом вирішити міжнародні конфлікти

Цікавою з наукової точки зору є спеціальне дослідження Ю. Байдіна "Ліга Націй та її роль у забезпеченні суверенітету і безпеки держав-членів" [2], в якому автор висвітлює не лише роботу Ліги, але

й ставлення до даної організації з боку її засновниць. Зокрема, автор зазначає, що держави-члени Ліги не сприймали серйозно гарантії безпеки, прописані у Статуті, тому у забезпеченні власної безпеки, країни покладалися виключно на свої можливості. Саме тому національні уряди, окрім Франції, незбирались сумлінно виконувати зобов'язання, які передбачалися згідно Статуту. У цілому Ю. Байдін діяльність Ліги Націй розцінює як невдалу спробу створення міжнародної організації миру та безпеки. Оскільки, не ставши наддержавною організацією, Ліга була позбавлена реальних важелів впливу, тим самим не змогла усунути загрози миру і припинити будь-яку агресію.

Діяльність Ліги Націй як органа колективної безпеки висвітлена у праці А. Каляєва. Незважаючи на недоліки у роботі даної організації, автор вважає, що це був позитивний досвід урегулювання конфліктних відносин. "Зі створенням Ліги Націй, уперше в світовій історії міжнародних відносин відповідальність за колективні дії проти порушника міжнародного права втілювалася у конкретні рішення міжнародних безпекових структур. Ліга Націй мала глобальне спрямування і несла глобальну відповідальність за відвернення війни" [5, с. 22].

Варто зазначити статтю К. Семеняк, присвячену політиці Великобританії у сфері європейської безпеки 1925–1939 рр. Висвітлюючи діяльність Британії на міжнародній арені, автор торкається й функціонування Ліги Націй. Зокрема, дослідниця зазначає, що включення Німеччини до Ліги Націй відбулося з ініціативи саме британських політиків, з метою створення протизваги Франції у Лізі. Тим самим дослідниця відмічає, що для Британії, як і для більшості країн, на перший план виносилось питання захисту власних інтересів. Саме така політика держав на світовій арені й призвела до занепаду європейської системи безпеки. До основних причин краху європейської системи безпеки К. Семеняк відносить: порушення зобов'язань з боку самих держав-переможниць, які вони давали при підписанні міжнародних договорів, невиконання обіцянок щодо роззброєння, ненадання допомоги країнам, які зазнали нападу з боку агресора, ігнорування прав національних меншин та положень, які передбачали можливість перегляду договорів [16].

Попри негативні моменти в роботі Ліги Націй В. Шамрай у своїй праці "Передумови виникнення та розвитку міжнародних організацій" надає вагомому історичного значення даній організації, оскільки вона стала праобразом ООН та накопичила досвід колективного вирішення міжнародних проблем [20, с. 48].

Діяльність Ліги Націй у міжнародно-правовій економічній сфері стала предметом дослідження А. Полчанова [12], О. Мікічурової [11]. Так, А. Полчанов вказує на забезпечення Лігою Націй економічного зростання таких країн, як Угорщини, Естонії, Греції, Болгарії та Німеччини. Утім така підтримка стосувалась так званих експертзорієнтованих галузей (важкої промисловості та машинобудівної). Така політика держав-членів ліги Націй призвела до дисбалансу та, як наслідок, політичної та економічної криз. У свою чергу Німеччина, як зазначає А. Полчанов, скориставшись іноземними інвестиціями у важку промисловість, зміцнила свій військовий потенціал [12, с. 132–133].

У свою чергу О. Мікічурова зазначає, що, незважаючи на те, що низка статей Статуту Ліги Націй торкалися економічних питань, впливові держави-члени Ліги Націй нехтували принципом суверенної рівності держав, що в економічному плані означало нерівноправність міжнародних договорів та фактичне недотримання принципу взаємності та взаємної вигоди сторін [11, с. 57].

Ватро зазначити публікації наукових конференцій, присвячені різним аспектам діяльності Ліги Націй. Так, А. Фомін та Т. Драгова у своїй науковій розвідці розкривають успіхи та невдачі Ліги Націй за географічним принципом [19]. О. Горбатовська своє дослідження присвятила мандатній системі Ліги Націй та її особливостям [3].

Короткі відомості про діяльність Ліги Націй знаходимо в працях А. Тележицької [18], М. Марущак [10], С. Горбатюк [40]. Зокрема, С. Горбатюк, надаючи вагомому значення Ліги Націй, зазначає, що "організаційна структура Ліги Націй, об'єднавши в одній системі інститути у сфері міжнародної безпеки, економічної, соціальної, гуманітарної співпраці та міжнародного правосуддя, створила надійну опору для утворення на її основі ООН і базу для формування міжнародних глобальних організацій структури ООН, зокрема ЮНЕСКО, Міжнародної організації праці (МОП), Економічної і соціальної ради (ЕКОСОП), Міжнародного суду ООН" [4, с. 75].

Висновки. Історіографічний аналіз праць сучасних українських дослідників дає змогу стверджувати, що проблема заснування, діяльності та занепаду Ліги Націй як міжнародної організації миру та безпеки стала предметом багатьох наукових розвідок. Розкриваючи різні аспекти діяльності Ліги Націй, автори зазначають як негативні, так і позитивні сторони існування даної організації. Саме недоліки в роботі організації і стали причиною занепаду Ліги Націй. Утім, незважаючи на недосконалість даної міжнародної організації, не можна не погодитись із твердженням науковців, про важливе історичне значення Ліги Націй як колективного органу безпеки. Оскільки попри вади у

роботі Ліги Націй на світовій арені, це, все ж таки, був позитивний досвід вирішення конфліктних ситуації на міжнародному рівні мирним шляхом. Варто зазначити, що, незважаючи на значний арсенал праць з даної проблематики, питання взаємовідносин між переможеною Німеччиною та Лігою Націй, а також СРСР з Лігою Націй не знайшли належного висвітлення на сторінках праць українських науковців, що повинно спонукати до подальших розвідок.

Література

1. Байдін О. В. Ліга Націй та її роль у забезпеченні суверенітету і безпеки держав-членів. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Вип. 21. 2011. С. 190–199.
2. Власенко М. Філія Українського Товариства Ліги Націй у Бухаресті: перші кроки. *Література та культура Полісся*. Вип. 38. 2007. С. 160–170.
3. Горбатовська О. Мандатна система Ліги Націй: створення, розвиток та проблеми. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3224> (дата звернення 17.03.2019).
4. Горбатюк С. Є. Міжнародні міжурядові організації глобального типу у системі забезпечення соціогуманітарної безпеки. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/72/files/924c3287-4147-4224-b666-a88df9dccaab.pdf> (дата звернення 17.03.2019).
5. Каляев А. Історичні реалії та перспективи систем колективної безпеки у контексті безпекових імперативів державного управління. *Ефективність державного управління*: збірник наукових праць. 2015. Вип. 42. С. 21–28.
6. Колісниченко К. С. Ліга Націй у розвитку міжнародного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національний університет "Одеська юридична академія". Одеса, 2011. 18 с.
7. Колісниченко К. С. Особливості відновлення міжнародного правопорядку після завершення Першої світової війни. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/5479/1/10%20-%203%287%29%20-%2019.pdf>. (дата звернення 17.03.2019).
8. Колісниченко К. С. Особливості мандатної системи Ліги Націй в умовах універсального міжнародного правопорядку у період між двома світовими війнами URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34415/07-Kol%D1%96sn%D1%96chenko.pdf?sequence=1> (дата звернення 17.03.2019).
9. Кушнір В. В. Ліга Націй та українське питання (1919–1934 рр.): автореф. ... дис. канд. іст. наук: 07.00.02 / Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2000. 16 с.
10. Марущак М. Й. Історія дипломатичних відносин у XX сторіччі. Вінниця: Нова Книга, 2008. 368 с.
11. Мікічурова О. В. Ліга Націй та принцип взаємної вигоди. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 112. Ч. 2. С. 56–63.
12. Полчанов А. Ю. Вплив Першої світової війни на економічний розвиток провідних країн світу. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/102020/97254> (дата звернення 17.03.2019).

13. Пронь Т. М. ALTER EGO зовнішньої політики і дипломатії президента США Томаса Вудро Вільсона (1919–1920). *Національний вісник Ужгородського університету. Серія "Історія"*. 2013. Вип. 2. С. 62–67.

14. Сацький П. В. Націоналізація міжнародних відносин і українське питання після Першої світової війни. URL: <http://gw.kneu.kiev.ua/bitstream/2010/8459/1/418–428.pdf> (дата звернення 17.03.2019).

15. Секо Я. Проблема національних меншин в слов'янських країнах Центральної та Південно-Східної Європи після закінчення Першої світової війни. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Seko_Yaroslav/Problema_natsionalnykh_menshyn_v_slovianskykh_krainakh_Tsentralnoi_i_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_pisli.pdf (дата звернення 17. 03. 2019).

16. Семеняк К. Політика Великої Британії щодо безпеки в Європі 1925–1939 рр. URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/eine_2016_48_10.pdf (дата звернення 17.03.2019).

17. Скрипник О. Історія міжнародних організацій: навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О. О., 2011. 226 с.

18. Тележинська А. О. Ліга Націй у врегулюванні конфліктів після Першої світової війни. Народи світу і Велика війна 1914–1918 рр.: матеріали Всеукраїнської наукової конференції 3–4 квітня 2015 р. Вінниця. ТОВ "Нілан-ЛТД", 2015. С. 194–197.

19. Фомін А. В., Драгова Т. Ліга Націй та ООН: історичні паралелі. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84594041.pdf> (дата звернення 17.03.2019).

20. Шамрай В. Передумови виникнення та розвитку міжнародних організацій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2013. Вип. 4 (98). С. 46–48.

21. Шибаніц А. М. Діяльність Ліги Націй у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки: історико-правовий аналіз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія "Право". 2014. Вип. 24. Т. 1. С. 121–124.

22. Яцишин Г. Захист прав національних меншин Польщі у системі Ліги Націй. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Юридичні науки"*. 2014. Вип. 5. Т. 3. С. 304–311.

References

1. Baidin, Yu. V. (2011). Liha Natsii ta yii rol u zabezpechenni suverenitetu i bezpeky derzhav-chleniv [Baidin Yu. V. The League of Nations and its role in ensuring the sovereignty and security of the Member States]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriadvannia*. Vyp. 21. S. 190–199. [in Ukrainian].

2. Vlasenko, M. (2007). Filiia Ukrainskoho Tovarystva Lihy Natsii u Bukharesti: pershi kroky [Vlasenko M. Branch of the Ukrainian League of Nations Society in Bucharest: first steps]. *Literatura ta kultura Polissia*. Vyp. 38. S160–170. [in Ukrainian].

3. Horbatovska O. Mandatna systema Lihy Natsii: stvorennia, rozvytok ta problemy [Gorbatovskaya O. The Mandate System of the League of Nations: Creation, Development and Problems]. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3224> (Last accessed 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

4. Horbatiuk S. I. (2017). Mizhnarodni mizhuriadovi orhanizatsii hlobalnoho typu u systemi zabezpechennia sotsiohumanitarnoi bezpeky [Gorbatiuk S. E. International intergovernmental organizations of global type in the system of social and humanitarian security]. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/72/files/924c3287-4147-4224-b666-a88df9dcca6.pdf> (Last accessed 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

5. Kaliaiev A. (2015). Istorychni realii ta perspektyvy system kolektyvnoi bezpeky u konteksti bez pekovykh imperatyviv derzhavnogo upravlinnia [Kalyaev A. Historical realities and perspectives of collective security systems in the context without the imperative imperatives of public administration]. *Efektivnist derzhavnogo upravlinnia. Zbirnyk naukovykh prats*. Vyp. 42. s. 21 -28. [in Ukrainian].

6. Kolisnichenko K. S. (2011). Liha Natsii u rozvytku mizhnarodnoho prava [Kolisnichenko K. S. League of Nations in the development of international law]: avtoref. dys. kand. yuryd. nauk:12. 00. 11/ Natsionalnyi universytet "Odeska yurydychna akademiia". Odesa. 18 s. [in Ukrainian].

7. Kolisnichenko K. S. (2019). Osoblyvosti vidnovlennia mizhnarodnoho pravoporiadku pislia zavershennia Pershoi svitovoi viiny [Kolisnichenko K. S. Features of the restoration of international law after the end of the First World War]. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/5479/1/10%20-%203%287%29%20-%2019.pdf>. (Last accessed 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

8. Kolisnichenko K. S. (2010). Osoblyvosti mandatnoi systemy Lihy Natsii v umovakh universalnoho mizhnarodnoho pravoporiadku u period mizh dvoma svitovym viinamy [Kolisnichenko K. S. Features of the League of Nations mandate system in the context of universal international law in the period between the two world wars]. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34415/07-Kol%D1%96sn%D1%96chenko.pdf?sequence=1> (Last accessed 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

9. Kushnir V. V. (2000). Liha Natsii ta ukrainske pytannia (1919–1934 rr.) [Kushnir V. V. League of Nations and the Ukrainian Question (1919–1934)]: avtoref. dys. kand. ist. nauk: 07. 00. 02 / Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. Lviv. 16 s. [in Ukrainian].

10. Marushchak M. I. (2008). Istoriia dyplomatychnykh vidnosyn u KhKh storichchi [Marushchak M. I. History of diplomatic relations in the twentieth century]. Vinnytsia: Nova Knyha. 368 s. [in Ukrainian].

11. Mikichurova O. V. (2013). Liha Natsii ta pryntsyv vzaiemnoi vyhody [Mikichurov O. V. League of Nations and the principle of mutual benefit]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*. Vyp. 112. Ch. 2. S. 56– 63. [in Ukrainian].

12. Polchanov A. I. (2017). Vplyv Pershoi svitovoi viiny na ekonomichni rozvytok providnykh krain svitu [Polchanov A. Y. The impact of the First World War on the economic development of the leading countries of the world]. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/102020/97254> (Last accessed 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

13. Pron T. M. (2013). ALTER EGO zovnishnoi polityky i dyplomatii prezidenta SHA Tomasa Vudro Vilsona (1919–1920) [Pron T. M. ALTER EGO FOREIGN POLICY AND DIPLOMACY OF USA President Thomas Woodrow

Wilson (1919–1920)]. *Natsionalnyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, serii "Istoriia"*. Vyp. 2. S. 62 – 67. [in Ukrainian].

14. Satskyi P. V. (2010). Natsionalizatsiia mizhnarodnykh vidnosyn i ukrainske pytannia pislia pershoi svitovoi viiny [Satsky P. V. Nationalization of International Relations and the Ukrainian Question after the First World War]. URL: <http://gw.kneu.kiev.ua/bitstream/2010/8459/1/418-428.pdf> (*Last accessed* 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

15. Seko Ya. problema natsionalnykh menshyn v slovianskykh krainakh Tsentralnoi ta Pivdenno-Skhidnoi Yevropy pislia zakinchennia Pershoi svitovoi viiny [Seko J. The Problem of National Minorities in the Slavic Countries of Central and South-Eastern Europe after the First World War]. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Seko_Yaroslav/Problema_natsionalnykh_menshyn_v_slovianskykh_krainakh_Tsentralnoi_i_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_pislii.pdf (*Last accessed* 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

16. Semeniak K. (2016). Polityka Velykoi Brytanii shchodo bezpeky v Yevropi 1925–1939 rr. [Semeniak K. UK Security Policy in Europe 1925–1939]. URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/eine_2016_48_10.pdf (*Last accessed* 17. 03. 2019). [in Ukrainian].

17. Skrypnyk O. (2011). Istoriia mizhnarodnykh orhanizatsii. Navchalnyi posibnyk [Skripnik O. History of International Organizations]. Uman: PP Zhovtyi O. O. 226 c. [in Ukrainian].

18. Telezhynska A. O. (2015). Liha Natsii u vrehuliuvanni konfliktiv pislia Pershoi svitovoi viiny. Narody svitu i Velyka viina 1914–1918 rr. [Telyezhynska A. O. League of Nations Conflict Resolution after the First World War]: materialy *Vseukrainskoi naukovoï konferentsii 3–4 kvitnia 2015 r.* Vinnytsia, TOV "Nilan-LTD". S. 194–197. [in Ukrainian].

19. Fomin A. V., Drahova T. Liha Natsii ta OON: istorychni paraleli [Fomin A. V., Dragova T. League of Nations and UN: historical parallels]. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84594041.pdf> (*Last accessed* 17. 03. 2019).

20. Shamrai V. (2013). Peredumovy vynyknennia ta rozvytku mizhnarodnykh orhanizatsii [Shamray V. Prerequisites for the emergence and development of international organizations]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Yurydychni nauky. Vyp. 4(98). S. 46–48. [in Ukrainian].

21. Shebanits A. M. (2014). Diialnist Lihy Natsii u sferi pidtrymannia mizhnarodnoho myru ta bezpeky: istoryko-pravovyi analiz [Shebanits A. M. Activities of the League of Nations in Support of International Peace and Security: A Historical and Legal Analysis]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii Pravo. Vyp. 24. Tom 1 . S. 121–124. [in Ukrainian].

22. Yatsyshyn H. (2014). Zakhyst prav natsionalnykh menshyn Polshchi u systemi Lihy Natsii [Jatsyszyn G. Protecting the rights of Polish national minorities in the League of Nations system]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Serii Yurydychni nauky. Vyp. 5. T. 3. S. 304–311. [in Ukrainian].

A. G. Brovko

Candidate of Historical Sciences,
Senior Lecturer of the Department of World History and International Relations, Mykola Gogol State University of Nizhyn
e-mail: Alyona_brovko@meta. ua

Modern ukrainian historiography on the activities of the league of nations as an international organization of the Peace and unation

The article deals with the current state of studying of the activities of the League of Nations in Ukrainian historiography nowadays. It is worthwhile saying that there is a considerable interest to the international organization of peace and unation by Ukrainian scientists. This problem has attracted the attention of a wide range of researchers, which has contributed to the coverage of both historical and legal aspects. Modern Ukrainian historical science, relying on the new sources and devoiding of the ideological influence, has begun to raise new questions about the international political situation and the activities of international organizations. From a different side, scientists began to consider the activities of the League of Nations, which in Soviet times was reduced only to negative features, focusing on the and drawback and mistakes of the organization. This interpretation of events was carried out in accordance with the interests of the Soviet state. Due to the exclusion of the USSR from the League of Nations, in connection with the war in Finland, the party nomenclature was interested in presenting this international organization in a negative light. Although the League of Nations, as an international organization for the peace and security, has failed to fulfill its obligations fully, modern researchers, by providing an objective assessment of the League's activities, highlight not only its shortcomings but also highlight the positive aspects of the organization's work. and its contribution to the development of international unation. By the way, according to scientists, the League of Nations, as a collective security body, was of great historical importance because it gave humanity a positive experience of resolving conflicts at the international level peacefully.

Keywords: historiography, historical science, League of Nations, international organization, organization of the peace and unation.